

Wijziging van het voorstel van wet op de rechtsbijstand en enkele andere wetten

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 25 mei 1994

De in het verslag gestelde vragen en gemaakte opmerkingen van de leden van de fracties van de PvdA en de SGP beantwoorden wij als volgt.

De verdachte die om financiële redenen afziet van een beroep op de gefinancierde rechtsbijstand (mede op grond van eigen wetenschap over zijn betrokkenheid bij het telastegelegde feit), kan tegen een veroordeling tot een door hem onredelijk geachte straf hoger beroep instellen. Indien hij in eerste aanleg zijn verdediging zelf heeft gevoerd of verstek heeft laten gaan, bestaat inderdaad de mogelijkheid dat de rechter niet alle factoren die de straftoemeting aan de verdachte gunstig kunnen beïnvloeden heeft meegewogen. Wij merken overigens op dat deze mogelijkheid in theorie ook bestaat indien een verdachte zich wel door een raadsman op de terechtzitting heeft doen bijstaan. Het ligt voor de hand dat de verdachte die met een naar zijn mening te hoge straf wordt geconfronteerd, tegen het vonnis appel instelt en vervolgens een andere afweging van de noodzaak van gefinancierde rechtsbijstand maakt en zich alsnog tot een advocaat wendt. Ook hier geldt dat daarmee geen garantie is gegeven dat de verleende rechtsbijstand in alle gevallen het gewenste resultaat oplevert: een lagere straf.

Met de opmerking «Ik zie niet in dat iemand nu of in de toekomst zonder advocaat voor de rechter zal staan, omdat de beperkte groep verdachten om wie het gaat, van degenen die op vrije voeten zijn (...) een eigen bijdrage moet betalen», heeft de tweede ondergetekende beoogd aan te geven dat het inderdaad een politieke keuze is om ervoor te zorgen dat in ieder geval degenen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen van rechtswege rechtsbijstand wordt toegevoegd. Dat impliceert eveneens het bestaan van een relatief kleine groep van personen, aan wie een eigen bijdrage wordt opgelegd, ook als hun dat in concreto financieel minder goed uitkomt. Binnen die groep is bovendien ook weer een ondergrens voor de minst draagkrachtigen met een inkomen lager dan f 1775,- aangebracht.

De leden van de fractie van de SGP vroegen naar de conclusie die de regering aan het blanco advies van de Raad van State had verbonden. Zo'n advies betekent dat de Raad zich met het voorstel van wet kon verenigen en dat de regering het met diens instemming aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal kon inzenden.

In de tweede nota van wijzigingen is in het vierde lid van artikel 43 van de Wet op de rechtsbijstand toegevoegd dat het bureau bevoegd is geen eigen bijdrage op te leggen bij de toevoeging van een raadsman aan degene die zich anders dan als verdachte ingevolge het Wetboek van Strafrecht of het Wetboek van Strafvordering door een raadsman laat bijstaan. Hiermee is de bevoegdheid gecreëerd ten behoeve van een categorie die meer omvat dan alleen de slachtoffers: namelijk ook degene bij wie een voorwerp in beslag is genomen en de getuige die niet tevens slachtoffer is. Ten aanzien van de rechtzoekenden dient het bureau per geval te bepalen of de oplegging van een eigen bijdrage op zijn plaats is. Ook ten aanzien van slachtoffers van wie aannemelijk is dat er sprake is van medeschuld aan het gebeurde (bij voorbeeld in het geval van lang slepende burenruzies) kan na toetsing van het belang, voor de behartiging waarvan de rechtzoekende rechtsbijstand verzoekt, bij het bureau blijken dat het afzien van een eigen bijdrage niet gewenst is.

Voor een ongeclausuleerde toekenning van kosteloze rechtsbijstand aan een ieder die stelt slachtoffer te zijn van een strafbaar feit, waarvoor een verdachte wordt vervolgd, zien wij geen aanleiding.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto